

Nr 150.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående försäljning av förutvarande Västgöta-Dals regementes mötesplats Grunnebohed; given Stockholms slott den 20 juni 1914.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över lantförvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att förutvarande Västgöta-Dals regementes mötesplats Grunnebohed må genom arméförvaltningens fortifikationsdepartements försorg försälas för belopp, som — utom köpeskilling för kronans å området kvarvarande byggnader — ej må understiga 11,150 kronor, samt att vad genom försäljning av nämnda mark inflyter må, efter avdrag av kostnader för uppmätning och värdering av mötesplatsen samt andra kostnader i och för försäljningen, tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Hj. L. Hammarskjöld.

*Utdrag av protokollet över lantförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 20 juni 1914.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Departementschefen, hans excellens herr statsministern Hammar-
skjöld, anförde härefter:

»Inom lantförsvarsdepartementet tillkallade sakkunniga för verk-
ställande av utredning angående, bland annat, den framtida användnin-
gen av arméns förutvarande mötesplatser avgåvo den 25 september 1911
yttrande beträffande förutvarande Västgöta-Dals regementes mötesplats
Grunnebohed samt hemställde härvid, efter av dem verkställd utredning,
att för den händelse mötesplatsen, vilken enligt de sakkunnigas me-
ning icke borde bibehållas såsom sådan, ej med fördel skulle kunna
användas för annat statens ändamål, densamma måtte snarast möjligt
styckas i lämpliga lotter, avsedda för egna hem med jordbruk, och
försäljas å auktion till den högstbjudande, samt att härigenom infly-
tande belopp måtte, efter avdrag av försäljningskostnaderna, inleverere-

ras till statskontoret för att tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

Genom brev den 8 december 1911 anbefalldes Kungl. Maj:t arméförvaltningens fortifikationsdepartement att låta uppmäta ifrågakvarande mötesplats och indela densamma i lämpliga lotter för försäljning i enlighet med de sakkunnigas förslag samt att därefter inkomma med fullständig plan beträffande markens försäljning och med förslag till minimipris å de särskilda lotterna.

Vidare erhöll fortifikationsdepartementet genom brev den 5 december 1913 bemyndigande att, i den mån de å mötesplatsen befintliga byggnaderna icke kunde för något kronans omedelbara behov tillgodogöras, snarast möjligt på för kronan fördelaktigaste sätt försälja desamma; och skulle genom denna försäljning inflytande medel tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

Under tiden hade emellertid Kungl. Maj:ts befallningshavande i Älvsborgs län på anmodan av fortifikationsdepartementet förordnat distriktslantmätaren greve C. G. Taube och domänintendenten R. Carlson att verkställa den i brevet den 8 december 1911 anbefallda uppmätning, indelning och värdering. De sålunda utsedda personerna översände med skrivelse den 28 februari 1914 till fortifikationsdepartementet en utredning beträffande gränserna för och den kamerala indelningen av ifrågakvarande mötesplats samt karta jämte beskrivning över alla ägor till densamma, ävensom förslag till styckning av mötesplatsen med angivet värde å de särskilda ägotterna.

Av dessa handlingar framgår, att mötesplatsen, som är belägen i Vassända-Naglums socken och Väne härad av Älvsborgs län, innehåller en areal av 80,094 hektar, därav 77,411 hektar park, skogs- och betesmark m. m., samt 2,683 hektar impedimenter. I handlingarna finnes angivet särskilt värde för var och en av de 81 ägofigurer, varav ägorna utgöras. Summan av dessa värden utgör 11,150 kronor, motsvarande i genomsnitt 139 kronor 22 öre för hektar. Värderingsmännen föreslog mötesplatsens uppdelning i 8 ägotter. Beträffande markens beskaffenhet framhöllo de, att största delen av den i beskrivningen såsom betesmark upptagna arealen förr varit brukad som åker, men att marken från jordbrukssynpunkt sett dock nästan överallt är av synnerligen dålig beskaffenhet.

Uti ett särskilt yttrande har ene värderingsmännen, domänintendenten Carlson, dessutom i detta hänseende anført, hurusom jorden syntes honom vara så dålig, att endast en liten del kunde användas till åkerjord, under det att det mesta av jorden under en

lång följd av år torde få brukas till bete eller skogskultur. De åsatta jordvärdena hade också blivit därefter, men torde på grund av jordens nära belägenhet till järnvägsstation vara »betydligt högre än värdet på jorden enligt dess naturliga godhet». Då det syntes honom högst osannolikt, att någon skulle våga försöket att bedriva och livnära sig på jordbruk å denna så gott som sterila jord, borde mötesplatsen enligt hans förmenande antingen bibehållas under arméförvaltningens vård eller ock överlämnas till statens skogsväsende för skogskultur.

Fortifikations-
departemen-
tets framställ-
ning den 18
mars 1914.

Med hänsyn härtill har fortifikationsdepartementet uti underdånig skrivelse den 18 mars 1914 förklarar sig hava blivit tveksamt om lämpligheten av mötesplatsens försäljning till jordbruk eller om överhuvudtaget sådan försäljning vore utförbar. Med hänsyn till markens beskaffenhet syntes nämligen finnas ringa förhoppning om att erhålla lugade jordbruksspekulanter, även om låga minimipris åsattes de särskilda lotterna. I allt fall syntes en försäljning i sådant syfte komma att för staten giva ett ringa ekonomiskt utbyte och ej heller bliva till fromma för möjligen blivande köpare, om dessa ej bleve i tillfälle att på annat sätt än genom jordbruksskötsel utnyttja marken. På grund härav hemställde fortifikationsdepartementet, att Kungl. Maj:t täcktes med riksdagen medgiva, att Grunnebohed finge försäljas till pris, ej understigande det av värderingsmännen angivna värde av 11,150 kronor, eller, om försäljningen skedde delvis, till pris för varje del beräknat enligt värderingsmännens förslag efter nämnda värde för hela egendomen, samt att försäljningsbeloppen finge, efter avdrag av kostnader för uppmätning och värdering samt andra försäljningskostnader, tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

Tillika meddelade fortifikationsdepartementet, att detsamma, sedan dels förfrågan gjorts av Vassända-Naglums församlings skolråd om möjlighet att få inköpa antingen den å mötesplatsen kvarstående förvaltarbostadsbyggnaden eller proviantbyggnaden med tomt i varje fall av omkring två tunnland, dels ock anbud av enskild person inkommit om köp av förvaltarbostaden med tomt, inlett underhandlingar med skolrådet och anbudsgivaren angående försäljning av omförmälda i övningsfältets gräns liggande fastighetsdelar under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande. Vidkommande övriga å mötesplatsen befintliga, kronan tillhöriga byggnader komme dessa med stöd av Kungl. Maj:ts föreskrift i brev den 5 december

1913 att försäljas å offentlig auktion, vilken utsatts att äga rum den 26 mars 1914.

Enligt en från fortifikationsdepartementet erhållen promemoria hava emellertid icke alla kronan tillhöriga byggnader å mötesplatsen blivit å auktionen försålda, utan äro förvaltarbostadsbyggnaden och proviantbyggnaden ännu i kronans ägo.

Promemoria
av fortifika-
tionsdeparte-
mentet.

Uti underdånig skrivelse den 26 mars 1914 har fortifikationsdepartementet anmält, att Västgöta-Dal-Bohus travklubb erbjudit sig att inköpa hela mötesplatsen för det belopp, 11,150 kronor, som av värderingsmännen åsatts densamma, med avdrag för värdet av tomterna omkring proviant- och förvaltarbostadsbyggnaderna, för den händelse dessa tomter, å vilka särskilda anbud förväntades, skulle från köpet undantagas. Fortifikationsdepartementet har funnit antagandet av klubbens köpeanbud vara för Kungl. Maj:t och kronan fördelaktigt, då därigenom försäljning av hela mötesplatsen på en gång kan genast äga rum och man sålunda besparas besvär och kostnader för en oviss framtida försäljning därav i särskilda delar. Fördenskull och med fästast avseende jämväl å det försvarsändamål, klubben genom sin verksamhet medelbart främjar, har fortifikationsdepartementet tillstyrkt antagande av det föreliggande anbudet.

Senare fram-
ställning av
fortifikations-
departe-
mentet.

Chefen för tredje arméfördelningen har ansett den av travklubben gjorda framställningen vara värd allt beaktande med hänsyn, bland annat, till att, efter vad som under hand inhämtats, klubben såsom eventuell ägare till mötesplatsen icke skulle komma att motsätta sig, att Västgöta regemente finge för övningar disponera densamma.

Yttrande av
chefen för
tredje armé-
fördelningen.

Jägmästaren i Hunnebergs revir har såsom sin åsikt uttalat, att då ifrågavarande mark enligt avgivet anbud å densamma hade så pass högt värde som cirka 140 kronor för hektar, då kulturkostnaderna för att göra området skogbärande ansåges komma att uppgå till omkring 60 kronor för hektar, då eldfara från vidliggande järnväg vore mycket stor, och då därjämte området utom kostnader för tillsyn och förvaltning, eventuellt hägnader, betungades av vägunderhåll in natura m. m., områdets disposition såsom skogskomplex skulle

Yttranden av
vederbörande
skogstjänste-
män.

vara så ekonomiskt ofördelaktigt, att området endast som en sista utväg borde skogsodlas och disponeras för skogsproduktion.

Jämväl överjägmästaren i västra distriktet har förklarat sig anse det av värderingsmännen å mötesplatsen satta värdet vara så pass högt, att det ej kunde vara ekonomiskt att disponera området för skogsbruk, därest genom dess försäljning ovannämnda summa skulle kunna erhållas. Härtill komme, dels att området hade en alltför ringa areal för att med fördel förvaltas såsom kronopark, dels ock att kostnaderna för skogsodling, uppförande av hägnad samt tillsyn skulle bliva jämförelsevis mycket stora.

Utlåtande av
domän-
styrelsen.

Domänstyrelsen har den 8 juni 1914 i ärendet avgivit utlåtande och däri, med anledning av vad vederbörande skogstjänstemän anfört och med hänsyn till såväl markens för skogsbruk mindre lämpliga beskaffenhet som dess för sådant ändamål alltför höga värde, uttalat, att mötesplatsen icke lämpligen synes böra överlämnas till statens skogsväsende för skogsbruk, varför domänstyrelsen för sin del tillstyrkt, att det av Västgöta-Dal-Bohus travklubb avgivna anbudet måtte antagas.

Departements-
chefen.

Av vad jag här ovan anfört framgår, att man ursprungligen avsett att uppdelas Grunnebohed i egnahemslägenheter med jordbruk. Den nu verkställda utredningen giver emellertid vid handen, att markens beskaffenhet näppeligen kan anses tjänlig för detta ändamål, och ställer jag mig fördenskull lika med fortifikationsdepartementet tveksam till frågan, om en sådan försäljning är lämplig eller över huvud taget utförbar. Med hänsyn till vad domänstyrelsen och vederbörande skogsstatstjänstemän anfört synes ej heller områdets upplåtande till skogsbruk böra ifrågasättas annat än såsom en nödfallsutväg. Under sådana omständigheter torde vara förmånligast, att mötesplatsen i enlighet med myndigheternas förslag försäljes sålunda, att vissa områden kring de ännu i kronans ägo varande förvaltarbostaden och proviantbyggnaden försäljas jämte dessa byggnader särskilt för sig och återstoden av mötesplatsen till Västgöta-Dal-Bohus travklubb.

Mot det föreslagna minimipriset, 11,150 kronor, för mötesplatsen i dess helhet har jag intet att erinra, och torde därför det pris, travklubben har att erlægga, bestämmas till detta belopp minskat med de värden, som enligt värderingsmännens utredning belöpa å nyss nämnda områden omkring förvaltarbostaden och proviantbyggnaden.

Jag hemställer alltså, det Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen medgiva,

att förutvarande Västgöta-Dals regementes mötesplats Grunnebohed må genom arméförvaltningens fortifikationsdepartements försorg försäljas för belopp, som — utom köpeskilling för kronans å området kvarvarande byggnader — ej må understiga 11,150 kronor, samt att vad genom försäljning av nämnda mark inflyter må, efter avdrag av kostnader för uppmätning och värdering av mötesplatsen samt andra kostnader i och för försäljningen, tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.»

Till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställen täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:

H. J. Th. Beskov.
